

A TANULÓI ÉRTÉKELÉS KÖVETELMÉNYEI ÉS FORMÁI

Iskolarendszerű oktatásban az értékelés alapja az iskolai Pedagógiai program, a helyi tanterv és a szakmai és vizsgakövetelményeken alapuló szakmai program. Nem kérhető számon olyan ismeretanyag, amelynek feldolgozása a tanórán, foglalkozáson nem történt meg. Az értékelés legyen objektív, igazságos, nevelő, motiváló hatású, rendszeres és nyilvános. A követelménytámasztásban érvényesüljön a fokozatosság, igyekezzünk sikerélményhez juttatni a diákokat. Az értékelés legyen gyermekközpontú, hallgassuk meg a tanuló(k) véleményét is. Az értékelés történhet szóban és érdemjegyek, osztályzatok írásos formájában.

A szaktanár a tanuló teljesítményét köteles rendszeresen figyelemmel kísérni, és időszakonként következetesen értékelni. Az értékelés érdemjeggyel történik, amely **1-től 5-ig terjedő skálán mozgó egész szám**.

A tanuló érdemjegyet szerezhet szóbeli felelettel, írásbeli munkájával, gyakorlati teljesítményével, egyéni szorgalmi feladat vállalásával stb. A tanár bármilyen tudást, teljesítményt érdemjeggyel (is) elismerhet. Negatív magatartást és egyéb problémát rosszabb, illetve elégtelen osztályzattal nem „oldhat meg”, érdemjegy fegyelmezési eszköz nem lehet. Az érdemjegyet általában indokolni szükséges, pedagógiai szempontból kívánatos.

Számonkérési formák általában:

- szóbeli felelet,
- írásbeli felelet (röpdolgozat),
- témazáró dolgozat,
- próbaírásbeli az érettségi vizsga anyagából,
- szintfelmérő dolgozat a tanulócsoporthoz.

Szóbeli felelet: számonkérés az előző 1-3 óra új anyagából, a már megszerzett ismeretek alkalmazását elvárjuk.

Írásbeli felelet (röpdolgozat): a szóbeli feleletnél leírtak, csak a tanuló írásban válaszol

Témazáró dolgozat: az egy, nagyobb tematikai egységbe tartozó, több leckét magába foglaló tananyag számonkérése (amelyet megelőz az összefoglalás), az osztályzat jelölésének színe – mindenkinél egységesen – piros.

Az egységes jelölést az osztályfőnökök munkájának megkönnyítésére, a szülők és a tanulók pontos tájékoztatásának elősegítésére vezetjük be. A dolgozatot a szaktanár előre bejelentett időpontban írhatja meg. A 9–10. évfolyamon napi egy, a 11-13. évfolyamon napi két témazárónál több nem íratható.

Szintfelmérő dolgozat: a 9. évfolyamon, illetve a csoportbontás megkezdésekor az adott szakmai munkaközösség által összeállított feladatsor, amely alkalmas arra, hogy a tanulók ismereteit felmérje, és így annak megfelelő haladási csoportba kerülhessenek.

Érdemjegyet kaphat még a tanuló:

- önálló kiselőadásra,
- tanórai munkára,
- házi dolgozat készítésére,
- tantárgyi tanulmányi versenyen való eredményes részvételre.

A szóbeli vizsgával záruló, illetve kommunikációs készséget igénylő tantárgyak esetében biztosítani kell, hogy valamennyi tanuló minden félévben legalább egy alkalommal szóban adjon számot a tudásáról.

Általában 3-5 érdemjegy lehet félévente a megalapozott értékelés alapja. Az érdemjegyekről a tanulót azonnal tájékoztatni kell (közölni kell), és meg kell találni a módját annak, hogy a szülőket is tájékoztassuk, különösen problematikus esetekben. (Főleg, amíg a tanuló kiskorú illetve tanköteles.)

Az írásbeli munkákat, a megírást követő 2 héten belül ki kell javítani, és az érdemjegyekről a tanulókat tájékoztatni kell. A hiányzó tanulók pótlólag megírják a dolgozatot. Ha a tanuló csak a dolgozatírás napján hiányzott, a következő órán, ha több órát mulasztott, akkor a szaktanárral egyeztetett időpontban.

Az érdemjegyeket, a feleletet követően be kell írni vagy íratni a tanuló ellenőrző könyvébe és a naplóba. Az a szaktanár, aki külön is vezeti - tanulói névsor alapján - az érdemjegyeket, két héten belül köteles az osztálynaplóba is beírni.

Az értékelés alapelve a pedagógiai módszeresség és az ösztönző jelleg.

A félévi, év végi jegyeket a tantárgy heti óraszámának függvényében (heti egy/két óra esetén minimum három osztályzat/félév, magasabb óraszámnál több) az egész teljesítmény figyelembevételével, **nem** egyszerű számtani átlagként állapítjuk meg. A tanév végén a tanuló egész évi érdemjegyeit vesszük figyelembe, a félévi osztályzat kivételével. Az osztályzatok kialakításánál a témazáró dolgozatok nagyobb mértékben számítanak, ezek átlaga dönti el a tanuló végső osztályzatát oly módon, hogyha a témazárók átlaga magasabb a szóbeli érdemjegyeknél, akkor felfelé kerekítjük a végső osztályzatot, míg ellenkező esetben lefelé (tehát ha két jegy között áll, a témazárók átlaga dönt). Kivétel az elégséges szint megállapítása: minden tantárgy esetében a részjegyek átlagának el kell érnie a **két egészt**. A többi érdemjegy esetében – az előbbieket figyelembevételével a döntés a szaktanár joga.

Nem lehet elégséges annak a tanulónak az év végi osztályzata, akinek a második félévi érdemjegyei alapján számított átlaga elégtelen.

Ha az összevont tantárgyak félévi, illetve év végi osztályzatának megállapításánál az egyik részjegy elégtelen, akkor az összevont osztályzat is elégtelen (pl. informatika).

Osztályozó és javítóvizsgán a vizsgabizottság határozata alapján születik meg az érdemjegy.

Az értékelés általános elvei még a következők

Az iskolai, illetve országos tanulmányi versenyeken jól szereplő tanulók – a helyezéstől függetlenül is – egy jeles érdemjegyet szereznek. A szakképző évfolyamokon el kell jutni a tanulók értékelésekor a szakmai írásbeli vizsga követelményszintjéig, ahol az elégséges szint az 51%-os teljesítménnyel kezdődik. A tanulóknak a tanórákon nyújtott teljesítményét, aktivitását is értékeljük, erre félévenként legalább egy érdemjegy adható, de a passzivitást nem „büntetjük” elégtelennel.

Osztályzatot csak tényleges tudásért kaphatnak a tanulók, ezért:

- Házi feladat hiánya (teljes vagy részleges) nem büntethető elégtelen osztályzattal.
- Ha a tanuló felszerelése hiányzik, csak abban az esetben adható szaktanári figyelmeztetés, ha emiatt a tanórai munkában a tanuló nem tud részt venni.

Sajátos a testnevelés ellenőrzése és értékelése, mivel készségtárgyról van szó. Itt az ellenőrzés folyamatos, amely a tanórai teljesítményt figyeli, időszakos egy-egy témakör lezárását követően.

HÁZI FELADATOK

A házi feladatok a tanórán feldolgozott ismeretek elmélyítését, gyakorlását, illetve a dolgozatok előkészítését szolgálják. **Elkészítésük kötelező, a szaktanár osztályzatot adhat rájuk. A tanulók hétvégére is kaphatnak írásbeli házi feladatot, a tanítási szünetek idejére – a szokásos (egyik óráról a másikra esedékes) feladatokon túl – azonban nem.**

A kijelölt feladat(ok)hoz a szaktanárok a szükséges információkat biztosítják.

A házi feladatokkal kapcsolatos elvek:

- házi feladatot öncélúan nem adunk (azaz ha a fenti célok egyikét sem szolgálja),
- a házi feladat mennyiségének meghatározásánál mindenkor figyelembe kell venni, hogy a tanulónak naponta 5-7 órája van, és szinte minden órán tűznek ki a számára kötelezően megoldandó feladatot,
- csak olyan feladat adható kötelező jelleggel, amelynek megoldására valamennyi tanuló képes, (Ha ez a csoport heterogén tudásszintje miatt nem lehetséges, akkor a házi feladatnak mindig legyen olyan része, amelynek elvégzésére / elkészítésére / megtanulására mindenki képes.)
- a házi feladatot részben vagy teljesen mindig (minden diákra, illetve feladatra vonatkozóan) ellenőrizni kell,
- az el nem készített, illetve hibás, hiányos házi feladat értékelésekor különbséget kell tenni a mulasztás okai szerint,
- nem büntetjük a tanulót, ha a mulasztás, hiány, hiba a feladat vagy annak alapjául szolgáló anyag nem értéséből fakad,

- meg kell adni a tanulónak a házi feladat pótlásának lehetőségét, ha önhibáján kívül (pl. igazolt betegség) mulasztotta azt el,
- **a hanyagságból elmulasztott írásbeli feladat nem „értékelhető” elégtelennel.**

(Érdemjegyet csak tudásra adunk. Az el nem készített feladattal tudásszint nem mérhető. A házi feladat elvégzésének hanyagságból történő elmulasztását pedagógiai eszközökkel és módszerekkel lehet és kell büntetni. Ez lehet feleltetés, a házi feladathoz hasonló feladat dolgozat formájában történő megíratása, pótfeladat kitűzése stb.)

Az önálló kutatómunkát, a kötelező tananyagon kívüli ismereteket kívánó feladatok elvégzését – a befektetett munka arányában – jutalmazni kell.

A nagyobb elmélyülést, több időt igénylő feladatok kitűzésekor (könyvtári vagy internetes kutatómunka, technikai eszköz készítése, forráselemzés) az elkészítés határidejét különös gonddal, a tanulók egyéb kötelezettségeire tekintettel kell megállapítani.

A tantervi anyagot meghaladó mennyiségű vagy mélységű ismereteket kívánó feladatokat (pl. versenyfeladatok) csak annak a diáknak lehet kötelezően előírni, aki versenyzést, illetve az önálló kutató vagy más jellegű alkotómunkát önként vállalta.